

DZIAŁALNOŚĆ MISYJNA KOŚCIOŁA KRAKOWSKIEGO W LATACH 1978-2003

Dnia 28 września 1978 r., w homilii wygłoszonej na Wawelu z okazji uroczystości św. Wacława i 20. lecia swej konsekracji biskupiej, kard. Karol Wojtyła powiedział, że „Ewangelia jest słowem pokoju”, a święci jej głosiciele są źródłem duchowej jedności. Wskazał, że kościół krakowski naszych czasów „też musi jednoczyć”. Nocą odszedł na wieczny spoczynek papież Jan Paweł I.

Zamknęły się drzwi w kurii biskupiej w Krakowie za wyjeżdżającym na pogrzeb i konklawe Metropolitą. Otwarty się drzwi kaplicy sykstyńskiej. Duch Święty przygotował pontyfikat Białego Pielgrzyma i Misjonarza. Patrzymy na Jana Pawła II, który wyrusza na szlaki świata, by „jako posłaniec Ewangelii” dotrzeć do milionów braci i siostr. Przemierza tysiące kilometrów, by „jako misjonarz” głosić orędzie „miłości i pokoju między ludźmi”, umacniać ich wiarę w Chrystusa. Wraz z historią 25 lat pontyfikatu zapisywane są piękne karty misyjnej działalności. Syn kościoła krakowskiego, wyniesiony do urzędu Piotra, nie szczędzi sił, by piórem i słowem, przez podróże i spotkania utwierdzać jedność ludzi z Bogiem.

Prześledzimy jak na tle misji Jana Pawła II przedstawia się działalność misyjna Kościoła krakowskiego w latach 1978-2003. Zobaczymy czym były dla misyjnego zaangażowania diecezji Sobór Watykański II i służący jego recepcji Duszpasterski Synod Archidiecezjalny. Zasygnalizujemy także znaczenie III Synodu Biskupów, podejmującego problematykę ewangelizacji we współczesnym świecie. Przyjrzymy się również w jaki sposób przebiegała formacja misyjna. Zaznaczymy wkład misjonarzy z diecezji krakowskiej w dzieło rozkrzewiania wiary.

Missio est sentire cum Ecclesia

Na skutek uwarunkowań historycznych i geograficznych misja Kościoła polskiego była skierowana ku Wschodowi, przyczyniając się do chrystianizacji Rusi i Litwy. W XIX w., mimo utraty niepodległości, nie brakowało Polaków, których serca i myśl były oddane sprawie głoszenia Ewangelii. Siostra Maria Teresa Ledóchowska i ojciec Jan Beyzym dzięki wierze dostrzegali szerokie i dalekie horyzonty misji Kościoła. Ważne sprawy narodowe nie przysłaniały im wielkich spraw misyjnych. Po odzyskaniu wolności Kościół w Polsce włączył się w dzieło misyjne Kościoła powszechnego. Zgromadzenia misyjne zakładały swe domy, powstały liczne organizacje misyjne, posłano około 300 misjonarzy. Ojciec Maksymilian Kolbe i jego drugi Niepokalanów w Nagasaki są przykładem misyjnej gorliwości. Druga wojna światowa przerwała rozwijające się dzieło. Znacząca część duchowieństwa straciła życie. Wielu musiało pozostać na obczyźnie. Warunki polityczne po wojnie w dużej mierze utrudniały rozwijanie formacji misyjnej i wysyłanie misjonarzy. Pierwsza większa grupa misjonarzy wyjechała z Polski w przeddzień zakończenia II Soboru Watykańskiego.

Misyjny impuls Soboru Watykańskiego II

W Dekrecie o misyjnej działalności Kościoła II Sobór Watykański (1962-1965) wskazał, że po upływie niemal dwóch tysiącleci od dokonania dzieła zbawienia w Chrystusie, istnieje wciąż ogromny obszar czekający na posiew ewangelicznego ziarna. Praca misyjna wypływa z samej natury Kościoła i stanowi realizację Bożego zamiaru. Zachowuje swą aktualność i konieczność. Jej właściwym celem jest ewangelizowanie i zaszczepienie Kościoła oraz utrwalenie życia wspólnot chrześcijańskich. Dzieło misyjne stanowi obowiązek całego Ludu Bożego. Każdy ochrzczony podejmuje odpowiedzialność za szerzenie Ewangelii. W sposób szczególny jest to zadanie kolegium biskupów wraz z następcą św. Piotra. Biskupi diecezjalni i konferencje episkopatów lokalnych animują, organizują

i koordynują działalność misyjną na podlegającym ich władzy terenie. Kapłani, członkowie instytutów zakonnych oraz katolicy świeccy współpracują z pasterzami Kościoła w tym „bardzo ważnym obowiązku szerzenia wszędzie Królestwa Bożego”.

Zadanie i obowiązek ewangelizacji

W dniach od 27 września do 26 października 1974 odbywał się w Rzymie trzeci plenarny Synod Biskupów poświęcony tematowi „Ewangelizacji współczesnego świata”. W obradach ważną rolę odgrywał ks. kard. Karol Wojtyła, który był relatorem części doktrynalnej prac synodalnych. Z racji bogactwa a zarazem różnych problemów związanych z problematyką ewangelizacji nie wypracowano dokumentu końcowego, choć przygotowano dokument-orędzie. Ordynariusz Krakowski wniósł znaczący wkład, podkreślając, że ewangelizacja zrodziła się z polecenia Chrystusa, by głosić Ewangelię światu, ukazując organiczny związek pomiędzy zbawieniem a promocją człowieka, chrześcijaństwem a kulturą i wskazując na dzieło Ducha Chrystusa w Kościele. Ewangelizacja jest autorealizacją Kościoła na konkretnym etapie dziejów i wymaga zaangażowania wszystkich sił Kościoła i wyzwolenia wszystkich jego charyzmatów. Praca III Synodu Biskupów stanowiła pomoc dla Pawła VI w przygotowaniu tekstu adhortacji „Evangelii nuntiandi” podpisanej dnia 8 grudnia 1975 r. Papież ukazał oblicze Kościoła, który niesie światu Ewangelię. Zachęcał między innymi, aby Kościoły partykularne stale otwierały się na potrzeby Kościoła powszechny (nr 64).

W ciągu dziesięciu lat od zakończenia Soboru Watykańskiego II liczba polskich misjonarzy powiększyła się o 400 nowych osób. Ogółem w 1975 na terenach misyjnych przebywało 877 polskich misjonarzy, w tym 52 księży diecezjalnych.

Duszpasterski Synod Archidiecezji Krakowskiej

Recepcji Soboru Watykańskiego II służył Duszpasterski Synod Archidiecezji Krakowskiej, którego prace trwały od 8 V 1972 do 8 V 1979. Dnia 29 VIII 1973 r. ukonstytuował się Synodalny Zespół Misyjny, który brał czynny udział w przygotowaniu dokumentu na temat misji. Dokument został uchwalony na VIII Zebraniu Plenarnym Synodu Archidiecezji Krakowskiej, dnia 3 grudnia 1977 roku.

W dokumencie *Działalność misyjna* Synod Archidiecezjalny podejmuje naukę Soboru Watykańskiego II, wskazując na zadania krakowskiej diecezji wynikające z powszechnego charakteru misji Kościoła. Impulsem do zaangażowania w niesienie Ewangelii jest także poczucie wdzięczności za dar wiary, który przed tysiącem lat przynieśli misjonarze. Zobowiązaniem są „chlubne tradycje”, których znakiem mogą być św. Jacek, św. Jadwiga oraz bł. Jan Beyzym. w różny sposób związani z Kościołem krakowskim. Pomocą jest doświadczenie z okresu przedwojennego. Kraków był prężnym ośrodkiem formowania misjonarzy, centrum wydawnictw i stowarzyszeń misyjnych”.

W latach posoborowej odnowy działalność misyjna diecezji skupiła się wokół dwóch obszarów aktywności. Pierwszy obejmował apostolską pracę misjonarzy. Drugi obszar związany był z organizowaniem misyjnego zaplecza poprzez modlitwę, formację oraz duchowe i materialne ofiary wiernych w diecezji. O wzroście zainteresowania misjami świadczyć mogą grupy misyjne, studyjne i rekolekcyjne, czy powołanie w 1976 r. Sekcji Misjologicznej w ramach Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie oraz diecezjalny biuletyn misyjny.

W ocenie Synodu zaangażowanie misyjne Kościoła krakowskiego, mimo licznych i godnych podkreślenia wysiłków i starań, winno wzrastać, kształtując świadomość odpowiedzialności wszystkich wiernych za krzewienie Ewangelii w świecie. Duch misyjny

nie ma być domeną tylko zainteresowanych grup chrześcijan, lecz trzeba by przenikał „całą działalność Archidiecezji Krakowskiej”. Podstawowym i powszechnie dostępnym sposobem pracy misyjnej jest świadectwo chrześcijańskiego życia oraz modlitwa. Życie ewangeliczne wydaje owoce powołań misyjnych. Zwiększenie liczby misjonarzy Synod uznaje jako „potrzebę chwili” i wyzwanie, na które „powinna odpowiedzieć Archidiecezja Krakowska”.

Synod zaznacza, że działalność misyjna wzbogaca „nie tylko tych, którzy jeszcze Chrystusa nie znają”, ale również Kościół krakowski, bowiem „ożywia miłość bliźniego, budzi ducha ofiarności i poświęcenia. oraz przyczynia się do wewnętrznej odnowy”. Na polu formacji proponuje kształtowanie odpowiedzialności za Kościół Powszechny na katechezie dzieci i młodzieży, podkreślając szczególną obecność problematyki misyjnej w czasie przygotowania do sakramentu Bierzmowania. Wskazuje na aktualność tematu misji w kazaniach i konferencjach. spotkaniach grup służby liturgicznej. kół akademickich, wspólnot Żywego Różańca czy w duszpasterstwie osób chorych. Poleca, aby w każdej parafii istniała przynajmniej jedna grupa o wyraźnym profilu misyjnym oraz zaleca wprowadzenie do programu studiów w seminarium wykładu z misjologii. Do potrzebnych działań w diecezji Synod zalicza przede wszystkim t o powołania misyjne, pielęgnowanie modlitwy w intencji misji, pełniejsze realizowanie Papieskich Dziel Misyjnych oraz podtrzymywanie żywej więzi z ośrodkami misyjnymi, zwłaszcza prowadzonymi przez misjonarzy pochodzących z Archidiecezji Krakowskiej. Wskazuje na rolę duchowieństwa. Formacja i świadomość misyjna duszpasterzy są „niezbędnym warunkiem umisyjnienia całego Ludu Bożego”. W czasie trwania Synodu na misjach pracowało ok. 100 misjonarzy pochodzących z Archidiecezji Krakowskiej, w tym 4 kapłanów diecezjalnych.

Formacja misyjna w latach 1979-2003

Synod Archidiecezji stanowił impuls do podjęcia nowych inicjatyw formacji misyjnej w Kościele krakowskim. Jan Paweł II zamykając pracę Synodu 8 maja 1979 r., wyraził nadzieję, że przyczyni się ona do „aggiornamento kościoła krakowskiego” i do „odnowy jego świadomości zbawczej misji”, stanowiąc zarazem „program jej realizacji”. Podczas swej pierwszej wizyty w Ojczyźnie. przemawiając w Częstochowie, podkreślił misyjny wymiar chrześcijańskiego życia. „Misja Kościoła jest misją każdego z nas”. W ramach wielkiej misji Kościoła powszechnego na całej ziemi”. wszyscy wierzący mają do spełnienia „szczególną misję, która posiada olbrzymie znaczenie i ma swój ciężar gatunkowy”. Przemawiając do kapłanów zaznaczył, że ich posłannictwo ma charakter uniwersalny. Życzył, by Kościół w Polsce stawał się „coraz bardziej Kościołem misjonarskim”.

Synodalny Zespół Misyjny

Po zakończeniu Synodu Duszpasterskiego Archidiecezji Krakowskiej. Zespół Misyjny kontynuował pracę formacyjną. Był inspiratorem lub organizatorem wielu trwałych. a także i okolicznościowych przedsięwzięć misyjnych w diecezji. Spotkania modlitewno-formacyjne odbywały się co miesiąc, a następnie raz na kwartał. Członkowie Zespołu organizowali pogadanki. wykłady dla różnych grup i środowisk uwrażliwiają na sprawę misji. Uczestniczyli w nabożeństwach misyjnych przygotowywanych wraz z klerykami z różnych seminariów znajdujących się w Krakowie. Organizowali pomoc dla placówek misyjnych. Prowadzono działalność dziennikarską, publikując misyjny kwartalnik „Idźcie na cały Świat”. Członków grupy łączyły wspólne misyjne zainteresowania. ale każdy wnosił własny charyzmat. a także wiedzę i umiejętności.

Duszą Zespołu Misyjnego była pani Zofia Roszek. Urodziła się 2 kwietnia 1909 r. w Zakopanem. Po ukończeniu studiów polonistycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim pracowała nauczycielką w Nowym Targu, Lwowie, Poznaniu, Zakopanem. Od 1949 r. podjęła pracę w Krakowie, między innymi ucząc języka polskiego w Małym Seminarium

Duchownym. Zdobyła tytuł doktora nauk humanistycznych. Prowadziła działalność dziennikarską. Wraz z przejściem na emeryturę w 1971 r. poświęciła swe siły na rzecz misji, wnosząc znaczący wkład w prace Duszpasterskiego Synodu Archidiecezji Krakowskiej, Zespołu Misyjnego i w redagowanie kwartalnika „Idźcie na Cały Świat”. Brała udział w kongresach, sympozjach i zjazdach misyjnych.

Inspirowała wiele przedsięwzięć misyjnych w Archidiecezji Krakowskiej. W 1980 r. została członkiem Komisji Episkopatu d/s Misji. Funkcję tę pełniła przez dwie kadencje. Za wkład w dzieło misyjne Kościoła ksiądz kardynał Franciszek Macharski, dnia 2 października 1985 r. wręczył pani Zofii papieskie odznaczenie „Pro Ecclesia et Pontifice”. Zmarła w 2000 roku.

Od 1972 r. pani Zofia Roszek gromadziła księgozbiór dla potrzeb apostołstwa misyjnego. Biblioteka licząca dwa tysiące publikacji obejmuje zróżnicowany zakres tematów: archeologia chrześcijańska, bibliistyka, filologia, filozofia, hagiografia, historia, geografia—ekonomia, polityka świata, Magisterium Kościoła. Najliczniejszym działem jest misjologia. W kwietniu 1996 r. księgozbiór został przekazany Bibliotece PAT w Krakowie. Księgozbiór stanowi wartościową pomoc dla misjonarzy, osób przygotowujących się do pracy misyjnej oraz zainteresowanych problematyką misji. Studenci mogą znaleźć sporo informacji na temat danego kraju, jego przeszłości i historii misji w danym regionie oraz poznać dziedzictwo kulturalne.

Sekretariat Misyjny

Dla koordynowania oraz usprawnienia działalności misyjnej w Archidiecezji Krakowskiej, ksiądz kardynał Franciszek Macharski w 1986 roku powołał do istnienia Sekretariat Misyjny, działający w ramach Kurii Metropolitalnej. Odpowiedzialność powierzył osobie księdza Dyrektora d/s Misji. Przez wiele lat funkcje tę sprawował ks. Jan Zając.

Aby pogłębić i usprawnić łączność ośrodka diecezjalnego z krajowymi instytucjami misyjnymi, Sekretariat Misyjny stanowi zarazem centrum Papieskich Dzieł Misyjnych. Obecnie ks. Tadeusz Dziedzic pełni funkcję dyrektora Papieskich Dzieł Misyjnych w Archidiecezji Krakowskiej, będąc członkiem Krajowej Rady Misyjnej i koordynując działalność misyjną Sekretariatu.

Od dnia 1 grudnia 1988 posługę w sekretariacie podjęły siostry misjonarki św. Piotra Klawera, zgromadzenie założone przez bł. Marię Teresę Ledóchowską dla wspierania dzieła współpracy misyjnej. W kolejnych latach pracowały s. Bożena Najbar (1988-1996), s. Joanna Niedbała (1996-1997), s. Magdalena Sypko (1997-2002) s. Kazimiera Serafin (2002-2008) i s. Barbara Zdunek (2002-2008), a od 2008 do 2021 roku s. Bożena Najbar.

Siostry klawerianki zaangażowały się w dzieło animacji misyjnej przez redagowanie „Animatora Misyjnego”, prowadzenie kursu dla animatorów misyjnych, organizowaniu rekolekcji, dni skupienia (Wieczernik Misyjny, Szkoła Animatorów Misyjnych, Misyjny Dzień Dzieci) i spotkań opłatkowych dla rodziców misjonarzy oraz dobroczyńców misji. Biorą udział w zebraniach Krajowej Rady Papieskich Dzieł Misyjnych oraz kongresach misyjnych. Głoszą prelekcje w kołach misyjnych, parafiach, szkołach, podczas rekolekcji oazowych i Pieszej Pielgrzymki Krakowskiej do Częstochowie. Sekretariat rozprawdza materiały misyjne, przesyłając je do parafii. Organizuje wyjazdy na krajowe kongresy misyjne dzieci i młodzieży. Rozpowszechnia formę modlitwy w ramach tzw. patronatu misyjnego, polegającą na „niesieniu pomocy duchowej i materialnej konkretnym misjonarzom z Archidiecezji Krakowskiej”. Służy pomocą w zaproszeniu na spotkanie do parafii czy szkoły misjonarza. Animuje powstawanie Misyjnych Kół Różańcowych i Misyjnego Apostołstwa Chorych Archidiecezji Krakowskiej, dziecięcych i młodzieżowych grup tzw. kolędników misyjnych. Z inspiracji ks. kard. Franciszka Macharskiego, Sekretariat Misyjny od kwietnia 1994 r. do sierpnia 1995 r. przygotowywał wraz z redakcją Radia Mariackiego cotygodniową audycję pt. „Świat Misji”.

W ramach czterech Papieskich Dzieł Misyjnych szczególnie rozwija się w diecezji Papieskie Dzieło Misyjne Dzieci. W ostatnich latach odbyły się trzy spotkania skupiające dzieci z parafii Archidiecezji Krakowskiej. Pierwszy Diecezjalny Kongres Misyjny Dzieci zorganizowano 18 września 1999 w Wadowicach. Drugi Kongres — 2 czerwca 2001 r. w Ludźmierzu, Trzeci Kongres — 7 czerwca 2003 r. w Krakowie — Łagiewnikach.

Dnia 12 października 2002 r. w Sekretariacie Misyjnym zainaugurowano spotkania Papieskiej Unii Misyjnej, dzieła służącego formacji misyjnej kapłanów, sióstr zakonnych oraz katechetów świeckich i animatorów życia parafialnego. Z Sekretariatem Misyjnym oraz Papieskimi Dziełami Misyjnymi współpracują klerycy z kół misyjnych Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej oraz seminariów zakonnych znajdujących się w Krakowie

Sekretariat animuje i koordynuje zbieranie ofiar pieniężnych na misje. Zbiórka ofiar na działalność misyjną Kościoła odbywa się kilka razy w roku. W uroczystość Objawienia Pańskiego 6 stycznia przekazywana jest do Komisji Misyjnej Episkopatu na pomoc polskim misjonarzom oraz formację osób przygotowujących się na misje. Wielkopostna ofiara misyjna (II Niedziela) skierowana jest na konkretny cel misyjny. Składka z październikowej Niedzieli Misyjnej odprowadzana jest do Papieskich Dzieł Misyjnych, które regulują składkę Kościoła polskiego przesyłaną do Watykanu zaś 25 procent zebranej sumy zostaje w diecezji. Na pomoc materialną misjom składają się również okazjonalnie zebrane ofiary. Neoprezbiterzy zobowiązują się do sprawowania dla misjonarzy Mszy św., „ad dantis”, kapłani zaś przekazują misjonarzom intencje.

Kurs animatorów misyjnych

Cennym przedsięwzięciem jest organizowanie od 1984 roku kursu dla animatorów misyjnych. Każdego roku uczestniczy w nim ok. 50 osób pochodzących z terenu diecezji. Przeważnie jest to młodzież i katecheci. W miarę zdobytej wiedzy i umiejętności podejmują się we wspólnotach i parafiach animacji misyjnej. Ze względu na zainteresowanie problematyką misyjną, podzielono w 1989 kurs najpierw na dwa stopnie. Kurs trwa dwa lata, a spotkania odbywają się w drugą sobotę miesiąca w Sekretariacie Misyjnym. Duszpasterską opiekę nad uczestnikami kursu sprawowali księża dyrektorzy Sekretariatu Misyjnego, siostry klawerianki oraz duszpasterze współpracownicy. między innymi: bp Jan Szkodoń. ks. Marian Tobała, ks. Jan Abrahamowicz, ks. Marian Rapacz, ks. Kazimierz Panuś, ks. Stanisław Kozieł, ks. Krzysztof Kopeć, ks. Leszek Mateja i ks. Andrzej Dobrzyński. Na zakończenie kursu uczestnicy otrzymują dyplomy oraz organizowane są trzydniowe rekolekcje w diecezjalnych ośrodkach, np. w Czernej, Oświęcimiu-Brzezince czy Staniątkach. Absolwenci kursu zapraszani są na dni skupienia w celu pogłębienia formacji misyjnej.

Tydzień Misyjny

Szczególne dni modlitwy i formacji misyjnej w diecezji są koordynowane przez Sekretariat Misyjny. W formie przygotowania rozsyłano do parafii list, w którym informowano o tematyce Tygodnia Misyjnego oraz zachęcano do włączenia się wspólnoty w pracę misyjną diecezji. Obecnie Sekretariat Misyjny przekazuje odpowiednie informacje do „Biuletynu Duszpasterskiego” i przesyła do parafii materiały do wykorzystania w Tygodniu Misyjnym.

Organizowana jest Msza św. z okazji Światowej Niedzieli Misyjnej, która inauguruje nowy rok pracy misyjnej w diecezji. Z myślą o licznych alumnach studiujących w Krakowie ugruntowała się tradycja Eucharystii sprawowanej dla kleryków w kościele św. Piotra i Pawła. Msza święta połączona jest z konferencją o tematyce misyjnej. Inicjatywą wartą odnotowania jest spotkanie modlitewne młodzieży przy relikwiach św. Jadwigi Królowej,

organizowane przez Sekretariat. Również w ramach Tygodnia Misyjnego odbywa się modlitwa i spotkania formacyjne przygotowane przez Akademicki Ruch Misyjny.

Warto odnotować, że na zakończenie Tygodnia Misyjnego w 1990 roku, dnia 27 października w auli Krakowskiego Seminarium Duchownego odbyła się sesja pt. „Cały Kościół jest misyjny”, zorganizowana dla uczczenia 15. rocznicy beatyfikacji s. Marii Teresy Ledóchowskiej. Czas sympozjum był również okazją do wspólnego udziału w Eucharystii modlitwy różańcowej w intencji misji.

Czasopisma misyjne

Od października 1972 r. wydawany był biuletyn misyjny pod nazwą „Informacje Misyjne”, który „stanowił pomoc w krzewieniu w diecezji ducha misyjnego”. W październiku 1979 r. na spotkaniu Synodalnego Zespołu Misyjnego z biskupem Janem Wosińskim — dyrektorem Komisji Episkopatu d/s Misji postanowiono poszerzyć tematykę biuletynu i zwiększyć ilość nakładu. Zmieniono tytuł kwartalnika na „Idźcie na Cały Świat. Treść pisma ułożona została według stałego schematu: „Śladami białego Pielgrzyma” (wiadomości o pielgrzymkach papieskich), „Z nauczania Kościoła (materiał formacyjny), „Z życia misjonarzy” (listy misjonarzy i prezentacje ich działalności i pracy) oraz „Poprzez kontynenty” (przegląd wiadomości z życia Kościoła w świecie i w Polsce). Część materiału stanowią opracowania aktualnych publikacji obcojęzycznych czasopism misyjnych, dzięki czemu czytelnik mógł się zapoznać z wieloma niedostępnymi informacjami.

W lipcu 1988 roku Sekretariat Misyjny Kurii Metropolitalnej w Krakowie zaczął wydawać kwartalnik a następnie dwumiesięcznik „Animator Misyjny”. Celem pisma jest pomoc w animacji, katechezy misyjnej, spotkań grup parafialnych oraz informacja o pracy krakowskich misjonarzy

W miesięczniku „Biuletyn Duszpasterski”, wydawanym od 1992 r. przez Wydział Koordynacji Duszpasterstwa Kurii Metropolitalnej w Krakowie, znajdują się informacje Sekretariatu Misyjnego, materiał formacyjny, listy od misjonarzy oraz konspekty katechez misyjnych.

Świadectwo misjonarzy

Sobór Watykański II podkreślił, że powołanie misyjne wzbudza Duch Święty dla wspólnego dobra Kościoła Powszechnego. Są one owocem formacji misyjnej i odpowiedzialności Kościoła partykularnego za głoszenie Ewangelii wszystkim narodom aż po krańce. Jan Paweł II stwierdza w encyklice „Redemptoris missio”, iż powołanie misjonarzy zachowuje w pełni swoją moc. Stanowi świadectwo misyjnego zaangażowania Kościoła lokalnego czy instytutu życia konsekrowanego. Wszyscy, szczególnie kapłani, winni „mieć misyjne serce i umysł oraz powinni być otwarci na potrzeby Kościoła i świata”. Kapłani diecezjalni pracujący na misjach „uwidaczniają sposób szczególny więzi komunii pomiędzy Kościołami”.

Misjonarze z Archidiecezji Krakowskiej

Obecnie z Archidiecezji Krakowskiej na misjach w świecie pracuje 121 osób (kapłani diecezjalni i zakonnicy, siostry i bracia ze zgromadzeń zakonnych oraz świeccy). Stanowią ok. 6,3% ogólnej liczby 1914 polskich misjonarzy. Posługę sprawują na czterech kontynentach: w Azji, Ameryce Południowej i Środkowej, Afryce oraz Oceanii. Najliczniejsza grupa 59 osób pracuje w Ameryce Południowej i Środkowej, następnie 48 osób w Afryce, 9 w Azji i 5 w Oceanii.

Misyjny list ks. kard. F. Macharskiego

U progu drugiego tysiąclecia Kościoła krakowskiego. ks. kard Franciszek Macharski skierował do księży List o powołaniach kapłańskich i misyjnych, podpisany 30 grudnia 1998 r. Nawiązał do zaangażowanie księży w pracę misyjną w Tanzanii i Brazylii oraz pomoc w reewangelizacji na Ukrainie, Słowacji i Republice Czeskiej, a także duszpasterską pomoc w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej i pelplińskiej. Wspominał również posługę kapłanów w krajach Europy Zachodniej i Stanach Zjednoczonych. Metropolita Krakowski podkreślił, że odpowiedzialność za dzieło ewangelizacji świata nie jest sprawą przynależną tylko misyjnym kongregacjom, lecz wpisana jest w „teologiczną strukturę Kościoła diecezjalnego”. Stanowi więc aktualną troskę całej diecezji. Biskup jako członek kolegium episkopatu Kościoła, jest odpowiedzialny za działalność misyjną diecezji. Pomoc Kościołom w potrzebie „poprzez dar posługi kapłanów” stanowi więc „zobowiązanie”, z którego „nikt nie może zwolnić diecezji”. Ksiądz Kardynał wskazał na główne obszary misyjnego dzieła kapłanów krakowskich. Są to Tanzania, Brazylia i Ukraina. Zwrócił się z gorącym apelem, podkreślając, że praca misyjna jest szczególnym uczestnictwem w biskupiej odpowiedzialności” za Kościół powszechny. Posługa misyjna jest równie ważna, jak troska o powołania kapłańskie.

Misjonarze <fidei donum> i świeccy

TANZANIA. Ks. kard. Karol Wojtyła zainicjował misje w Tanzanii. Pierwsza grupa księży wyjechała do diecezji Iringa. Obecnie w diecezji Musoma nad Jeziorem Victoria pracuje pięciu misjonarzy: ks. Konrad Caputa (od 1985 r.), ks. Piotr Pawlus (od 1988 r.), ks. Wojciech Kościelniak (od 1990 r.), ks. Marek Gizicki (od 2001 r.) i ks. Kazimierz Króźel (od 2003 r.). Powrócili z Tanzanii do diecezji następujący kapłani: ks. Ryszard Gołuch (1974-1991), ks. Tadeusz Dziedzic (1982-1996), ks. Jan Kabziński (1984-1991), ks. Krzysztof Chromy (1986-1993). Ks. Janusz Zajda pracował w Tanzanii od 1990 r. Najpierw w diecezji Musoma i następnie w diecezji Dar-es-Salam. Od 2003 podjął pracę w Tunezji. Od 2010 r. pracuje w Sudanie. W czerwcu 2003 r. zorganizowano obchody 25. lecia pracy krakowskich misjonarzy w diecezji Musoma.

Najdłużej pracującym w Tanzanii misjonarzem był śp. Ks. Karol Szlachta. Urodził się w 1950 r. w Lipnicy Małej na Orawie. Po maturze w 1968, wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie. Świecenia przyjął w 1974 roku. Na misje wyjechał w 1977 r. Najpierw pracował w stolicy Dar-es-Salam, a następnie od 1979 r. przeniósł się do diecezji Musoma. Pracował na parafach w Nyegina, Mugango, Zanaki, Butiama. Kolejnym przedsięwzięciem była budowa kościoła pod wezwaniem św. Stanisława w miejscowości Nyaniuswa. Świątynia została wzniesiona przy finansowej pomocy Archidiecezji Krakowskiej, stanowiąc votum za tysiąc lat jej istnienia. W czasie pobytu w Tanzanii zmarli mu obydwój rodzice. Przeżyty wypadek samochodowy i intensywna praca pozostawiły trwałe ślady, mocno nadszarpując jego zdrowie. Zmarł nagle w listopadzie 2002 r. Jego doczesne szczątki spoczęły przed kościołem św. Stanisława BM w parafii Nyamuswa.

(Kiedy wyjechał do Tanzanii Eugeniusz Diurczak do 1979 - Tanzania?)

ZAIR. Ks. kard. Franciszek Macharski rozpoczął współpracę z diecezją Kananga w Republice Demokratycznej Konga (dawny Zair). Wojna domowa zmusiła misjonarzy do wycofania się. Na misji w Zairze pracowali: ks. Edward Antolak (1983-1988), ks. Jan Koster (1987-1992), ks. Jacek Radoń (1987-1992). (Zdanie o ich pracy)

Do wyjaśnienia: Na kontynencie Afrykańskim pracowali także (Ks. Jan Wołek od 1976 (świecenia 1966) Senegal, Burundi ?, zmarł w Kazachstanie XI 1991, ks. Stanisław Kupczak pracował w Algierii (1984-1987).

BRAZYLIA. Ksiądz Metropolita zapoczątkował także współpracę z Archidiecezją Rio de Janeiro w Brazylii. Do tej diecezji w 1984 r. wyjechał ks. Jan Kaleta, a w 1989 r. ks. Andrzej Błażkiewicz, który od 1996 podjął pracę w Archidiecezji San Salvador de Bahia. Misyjną posługę w diecezji Rio de Janeiro kontynuują ks. Bogusław Batkiewicz (od 1992 r.), ks.

Marcin Strachanowski (od 1997 r.) i ks. Zdzisław Błaszczyk (od 2000 r.). Z brazylijskiej misji powrócili ks. Jerzy Rażny (198- 1993), ks. Krzysztof Smoter (1988- 1995), ks. Ryszard Pędzimaż (1995- 1998) i ks. Krzysztof Kocot.

[Do wyjaśnienia: ks. Władysław Biedrawa do 1986 — Meksyk ?. ks. Rudolf Gallas — Chile do 1975. (znalazłem Gallas Rudolf święcony 1934 r.) ks. ks. Ryszard Gołuch — Ekwador. W okresie po Tanzanii (od 1991-1995).

UKRAINA. Praca kapłanów krakowskich w Archidiecezji Lwowskiej — jak napisał ks. kard. Franciszek Macharski stanowi „splacenie długu wdzięczności”. W pierwszej połowie XX wieku na stolicy św. Stanisława zasiadali biskupi pochodzący z diecezji lwowskiej: kard. Jan Puzyna, kard. Stefan Sapieha i arcybiskup Eugeniusz Baziak. Po 11 wojnie światowej wielu kapłanów lwowskich pracowało w Archidiecezji Krakowskiej. Obecnie na terenie Ukrainy pracuje siedmiu kapłanów. W Archidiecezji lwowskiej: ks. Marek Cichórz (od 2000 r.), ks. Mieczysław Frytek (od 2000 r.), ks. Jan Nikiel (od 1991 r.) i ks. Grzegorz Odrzywołek (od 2003 r.). W diecezji ks. Witold Kowalow (od 1992 r.) i ks. Andrzej Ścisłowicz (od 1994 r.) i ks. Waldemar Szlachta (od 2002 r.). Ks. Tomasz Trzebunia pracował od 1993 r. w Archidiecezji Lwowskiej, a od 200r r. pracuje w diecezji św. Klemensa z siedzibą w Saratowie. Powrócili do kraju ks. Dariusz Firszt (1994-2003). ks. Kazimierz Buba ( ), ks. Jan Zając (...). Ks. Stanisław Koller pracował na Syberii (..).

Na Słowacji pracują ks. Stanisław Capiak (od 1996 r.) i ks. Franciszek Piosek (od 1987 r.), a w Republice Czeskiej ks. Janusz Łomzik (od 1999 r.) i ks. Sławomir Sułowski (od 1997 r.). Ks. Adolf Chojnacki i pracował w Rumunii ( ) również ks. Jacek Strzelecki ( )

W 1972 roku ks. kard. Karol Wojtyła zwrócił się do kapłanów o przyjęcie z pomocą diecezjom Polski Północnej, gdzie nie było wystarczającej liczby księży. Obecnie w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej pracuje ks. Bolesław Drohomirecki (od 1978 r. czy od 1968). ks. Władysław Stec-Sala (od 1988 r.), ks. Andrzej Targosz (od 1975 r.). Powrócili do diecezji: ks. Stanisław Jania (od 1968-1984 r.), Ks. Jan Nowak pracował w latach (1984-1996) i śp. ks. Jerzy Sikora (1972-2002 r.) W diecezji pelplińskiej pracują ks. Antoni Duszyk (od 1973 r. wcześniej od 1968 r. pracował w diecezji koszalińskiej), ks. Sławomir Kozioł (od 1995 r.), ks. Dariusz Ryłko (od 1995 r.). Powrócił do diecezji ks. Władysław Palmowski, (1983-2003). Ks. Franciszek Cader pracował w diecezji szczecińskiej w latach 1973 - a ks. Bolesław Ślusarczyk w diecezji gorzowskiej (...).

Pierwszą i najdłużej pracującą misjonarką świecką z diecezji krakowskiej jest pani Barbara Dominika Szkatuła, która wyjechała do Peru w 1982 roku. Obecnie jest odpowiedzialna za parafie w Mazan w diecezji Iquitos w dorzeczu Amazonii. Od 1999 r. pomaga jej pani Dorota Kozieł. Pani Katarzyna Malarz wyjechała w 2001 r. do diecezji Wawak w Papua Nowa Gwinea.

Z Kamerunu powróciła pani Józefa Kudłacik, która pracowała na misji w latach 1991-1996

Podsumowanie

Sobór Watykański II i III Synod Biskupów poświęcony ewangelizacji współczesnego świata oraz adhortacja papieża Pawła VI „Evangelii nuntiandi” były niczym jasny promień światła, dzięki któremu ukazała się w pięknej krasie misyjna natura Kościoła. Duszpasterski Synod Archidiecezjalny przejął powiew Ducha Świętego, wzywający Kościół do rozwoju dzieła misji. Mimo trudnej historii ostatnich dekad i wzmożonego wysiłku pastoralnego duchowieństwa w Polsce, nie brakowało ludzi takich jak pani Zofia Roszek i ks. Karol Szlachta, którzy z zapałem podejmowali pracę na rzecz misji lub wyruszali, by głosić Chrystusa i budować jego Kościół. Przez ostanie ćwierć wieka można było się nauczyć od Jana Pawła II. który z miłością „do końca wypełnia misję jaką mu zlecił Zmartwychwstały”.

Zespół Misyjny jest świadectwem jak wiele można uczynić dla misji mimo skromnych środków, będąc ogarniętym troską o zbawienie wszystkich ludów i narodów. Działanie Sekretariatu Misyjnego i Papieskich Dzieł Misyjnych w diecezji ukazują, że misje na trwałe

zakorzeniły w Kościele krakowskim. Można oczekiwać, że praca formacyjna z dziećmi i młodzieżą przyniesie w przyszłości owoce w postaci powołań misyjnych.

Postulat zwiększenia liczby kapłanów diecezjalnych wyjeżdżających do pracy misyjnej łączy troskę Soboru Watykańskiego II i Synodu Archidiecezjalnego. obecny jest w przemówieniach Jana Pawła II i w „Liście do kapłanów” ks. kard. Franciszka Macharskiego.

Nie zdołaliśmy poruszyć wszystkich form misyjnej pracy w archidiecezji, jak choćby działającego w Krakowie od 1989 r. Towarzystwa Przyjaciół Trędowatych im. o. J. Beyzyma, mające pod swą opieką dwa leprozoria, czy Salezjańskiego Wolontariatu Misyjnego. organizującego od 1999 r. wyjazdy grupy młodych ludzi na tereny misyjne.

W ostatnich 25 lat w pewnym sensie zmienił się świat, do którego posłany jest misjonarz. Coraz bardziej powszechny dostęp do nowoczesnych środków komunikacji sprawia, że krańce świata nie wydają się być tak odległe jak dawniej. Jesteśmy świadkami procesu globalizacji, podziałów ekonomicznych i politycznych. W wielu częściach globu narasta proces sekularyzacji. Świat potrzebuje zwiastunów Dobrej Nowiny o zjednoczeniu człowieka z Bogiem i jedności całego rodzaju ludzkiego w Chrystusie. Kościół jako „sól ziemi i światło świata” jeszcze bardziej czuje się powołany do zbawienia i odnowy wszelkiego stworzenia, aby wszystko doznało naprawy w Chrystusie i aby w Nim ludzie tworzyli jedną rodzinę i jeden Lud Boży” (Sobór Watykański II, „Dekret o działalności misyjnej”). Misja Kościoła krakowskiego, aby jednoczyć ludzi z Bogiem, łączy się z przekazywaniem orędzia o Bożym miłosierdzu. „Oto największy dar — dar miłosierdzia — prowadzić ludzi do Chrystusa, pozwolić im poznać i zakosztować Jego miłości” (Jan Paweł II. Kraków-Błonia 8 sierpnia 2002 r.)

Ks. Andrzej Dobrzański